

THỰC HIỆN CHỈ THỊ SỐ 05-CT/TW VỀ “ĐẨY MẠNH VIỆC HỌC TẬP VÀ LÀM THEO TƯ TƯỞNG, ĐẠO ĐỨC, PHONG CÁCH HỒ CHÍ MINH” (2016-2021)

ThS LÊ THỊ CẨM NHUNG

Học viện Chính trị Khu vực III

Tóm tắt: Tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh có vị trí, vai trò, tầm quan trọng đặc biệt đối với công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức cho cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân; đối với công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng và đối với toàn xã hội. Ngày 18-5-2021, Kết luận số 01-KL/TW về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15-5-2016 của Bộ Chính trị khóa XII “Về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh” được ban hành, tiếp tục khẳng định tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh là động lực, nguồn sức mạnh to lớn để toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta phát huy nội lực, vượt qua khó khăn, thử thách, thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng và mọi nhiệm vụ cách mạng trong giai đoạn mới.

Từ khóa: Chỉ thị số 05-CT/TW; tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh

1 Chủ tịch Hồ Chí Minh vĩ đại, vị lãnh tụ thiên tài, người sáng lập, lãnh đạo, rèn luyện Đảng ta, Anh hùng giải phóng dân tộc, Danh nhân văn hóa, người chiến sĩ lỗi lạc của phong trào giải phóng các dân tộc thuộc địa và áp bức toàn thế giới.

Đại hội VII (1991) của Đảng đã khẳng định tư tưởng Hồ Chí Minh, cùng với chủ nghĩa Mác-Lênin là nền tảng tư tưởng của Đảng. Ngày 27-3-2003, Bộ Chính trị ra Chỉ thị số 23-CT/TW về “Đẩy mạnh nghiên cứu, tuyên truyền, giáo dục tư tưởng Hồ Chí Minh trong giai đoạn mới”; đến ngày 7-11-2006, Chỉ thị 06-CT/TW của Bộ Chính

trị ban hành về tổ chức cuộc vận động “Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh”, cuộc vận động được chính thức phát động vào ngày thành lập Đảng 3-2-2007.

Đại hội XI (2011) của Đảng nêu rõ việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh là nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên, lâu dài của cán bộ, đảng viên, của các chi bộ, tổ chức đảng và các tầng lớp nhân dân. Mỗi cán bộ, đảng viên không ngừng tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng, thực sự là một tấm gương về phẩm chất đạo đức, lối sống; “thường xuyên học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh”¹. Thực

hiện Nghị quyết này, ngày 14-5-2011, Bộ Chính trị ban hành Chỉ thị 03-CT/TW về “Tiếp tục đẩy mạnh học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh”.

Đại hội XII (2016) của Đảng tiếp tục khẳng định: Tiếp tục đẩy mạnh việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, coi đó là công việc thường xuyên của các tổ chức đảng, các cấp chính quyền, các tổ chức chính trị - xã hội, địa phương, đơn vị gắn với chống suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống và những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ². Cùng với những kết quả đạt được từ việc thực hiện Chỉ thị 03 (khóa XI), để cuộc vận động đi vào chiều sâu, ngày 15-5-2016 Bộ Chính trị ban hành Chỉ thị 05-CT/TW về “Đẩy mạnh việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”, đồng thời nhấn mạnh đây là một trong những nội dung quan trọng của công tác xây dựng và chỉnh đốn Đảng, góp phần xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh, xây dựng đội ngũ cán bộ, nhất là cán bộ lãnh đạo cấp chiến lược đủ năng lực, phẩm chất, ngang tầm nhiệm vụ; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ.

Đề Chỉ thị 05-CT/TW thực sự đi vào cuộc sống, từ năm 2016 đến năm 2019, Đảng đã ban hành 45 văn bản liên quan đến công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, trong đó có 7 nghị quyết, 3 chỉ thị, 18 quy định, 8 kết luận, 3 kế hoạch và một số văn bản khác... làm cho toàn Đảng, toàn quân, toàn dân nhận thức ngày càng sâu sắc hơn nội dung cơ bản và giá trị của tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, làm cho tư tưởng, đạo đức, phong cách của Người thực sự trở thành nền tảng tinh thần vững chắc của đời sống xã hội, nhằm định hướng xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam trong thời đại mới.

Tiếp tục học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh là một trong những nhiệm vụ quan trọng đối với công tác xây dựng Đảng. Qua quá trình thực hiện, việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh đã từng bước đi vào nền nếp, trở thành nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên của mỗi cấp ủy, tổ chức đảng và cán bộ, đảng viên, đóng góp quan trọng vào công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng. Qua đó, thúc đẩy việc tự giác nêu gương của cán bộ, đảng viên, người đứng đầu, nhất là vai trò tiên phong, gương mẫu của các đồng chí Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư và Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương.

Thực hiện Chỉ thị 05-CT/TW, từ năm 2016 đến nay việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh đã đạt kết quả quan trọng. Công tác xây dựng Đảng, đặc biệt những năm gần đây đã góp phần kiềm chế, ngăn chặn tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”; tích cực bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch; củng cố niềm tin của nhân dân đối với Đảng, Nhà nước, đối với chế độ xã hội chủ nghĩa.

Tại Đại hội XIII (2021) của Đảng tiếp tục nhấn mạnh: “Đẩy mạnh giáo dục đạo đức cách mạng, thực hiện thường xuyên sâu rộng, có hiệu quả việc học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh gắn với việc thực hiện các nhiệm vụ chính trị”³.

2 Đánh giá kết quả thực hiện Chỉ thị 05 gắn với việc thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 (Khóa XI, XII) về xây dựng và chỉnh đốn Đảng, ngày 18-5-2021, *Kết luận 01-KL/TW về “Tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW, ngày 15-5-2016 của Bộ Chính trị khóa XII về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ*

Chi Minh”, Bộ Chính trị khẳng định: Nhiều kết quả rất quan trọng, toàn diện, với những cách làm mới, sáng tạo, thiết thực, tạo chuyển biến mạnh mẽ tích cực, có sức lan tỏa trong Đảng và toàn xã hội. Tuy nhiên, vẫn còn một số hạn chế, đó là: công tác lãnh đạo, chỉ đạo, có nơi chưa quyết liệt, chưa kịp thời, chưa sát với thực tế; một số người đứng đầu cấp ủy, cơ quan, đơn vị chưa thể hiện rõ vai trò, trách nhiệm, còn thụ động trông chờ, ỷ lại, thiếu sáng tạo trong triển khai thực hiện Chỉ thị. Việc tu dưỡng, rèn luyện, làm theo Bác, nhất là trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, đặc biệt là người đứng đầu chưa thường xuyên; một số cán bộ, đảng viên suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức lối sống, vi phạm các quy định của Đảng, vi phạm pháp luật.

Để việc thực hiện Chỉ thị số 05 của Bộ Chính trị trong thời gian tới đạt hiệu quả thiết thực, Kết luận 01-KL/TW yêu cầu các cấp ủy Đảng cần quán triệt, tập trung làm tốt ba nội dung: Học tập, làm theo Chủ tịch Hồ Chí Minh và nêu gương của cán bộ, đảng viên. Cụ thể là:

Thứ nhất, học tập tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh

Tiếp tục nâng cao nhận thức cho cán bộ, đảng viên về nội dung, ý nghĩa to lớn của tư tưởng Hồ Chí Minh. Trong 35 năm thực hiện công cuộc đổi mới, tư tưởng Hồ Chí Minh đã được vận dụng và phát triển sáng tạo, với nhiều nội dung mới, cùng với chủ nghĩa Mác-Lênin, là nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam hành động sáng tạo của Đảng và nhân dân ta. Bởi vậy, việc học tập tư tưởng Hồ Chí Minh, nhằm hướng đến việc vận dụng lý luận vào giải quyết các vấn đề trong thực tiễn hiện nay.

Học tập tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong xây dựng Đảng là một trong những khâu then chốt của cả cuộc vận động, không chỉ để mỗi đảng viên xứng đáng với vai trò, sứ mệnh lãnh đạo cách mạng Việt Nam và sự tin cậy của

nhân dân, mà còn góp phần xây dựng Đảng thực sự trong sạch, vững mạnh. Điều đó sẽ góp phần đẩy lùi suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, chống tham nhũng tiêu cực, xây dựng mối quan hệ gắn bó chặt chẽ hơn nữa giữa Đảng với dân, để Đảng xứng đáng “là người lãnh đạo, là người đầy tớ thật trung thành của nhân dân”.

Thứ hai, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh

Kết luận 01-KL/TW khẳng định, “kết hợp chặt chẽ giữa học tập với làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong thực hiện nhiệm vụ chính trị của mỗi địa phương, đơn vị và công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng; giải quyết hiệu quả các khâu đột phá và các vấn đề trọng tâm, bức xúc trong thực tiễn”¹⁴.

Như vậy, việc thực hiện đồng bộ giữa “xây” và “chống”, lấy “xây” là nhiệm cơ bản, chiến lược và lâu dài, “chống” là nhiệm vụ quan trọng, cấp bách. Đấu tranh, ngăn chặn, đẩy lùi tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ; phê phán, xử lý nghiêm những việc làm sai trái, thiếu trách nhiệm, quan liêu, hách dịch, cửa quyền. Kiên trì, kiên quyết đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực với tinh thần không có vùng cấm, không có ngoại lệ. Chủ động ngăn chặn, phản bác các thông tin, quan điểm xuyên tạc, sai trái, thù địch. Hết lòng, hết sức phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân, vì lợi ích của nhân dân, của dân tộc và mục tiêu, lý tưởng cách mạng của Đảng. Động viên cán bộ, đảng viên, nhân dân thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ phát triển kinh tế-xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh mà Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng và Nghị quyết đại hội đảng bộ các cấp đã đề ra.

Thứ ba, việc nêu gương của cán bộ, đảng viên

Tại Kết luận 01-KL/TW, Bộ Chính trị đã chỉ rõ nội dung nêu gương của cán bộ lãnh đạo chủ

chốt các cấp như sau: “Trong quá trình tổ chức thực hiện, phải đề cao việc phát huy vai trò, trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu, trước hết là các đồng chí Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng. Việc tự giác nêu gương để khẳng định vai trò lãnh đạo, tinh tiên phong, gương mẫu, “đảng viên đi trước, làng nước theo sau”. Điều này thể hiện rõ ở tư tưởng vững vàng, quan điểm đúng đắn, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm, hết lòng vì nước, vì dân; có phong cách lãnh đạo khoa học, dân chủ, sâu sát thực tiễn, thật sự là hạt nhân đoàn kết, quy tụ, tạo động lực và phát huy trí tuệ tập thể; luôn giữ vững nguyên tắc tập trung dân chủ, khách quan, toàn diện, công tâm, công khai, minh bạch, chính xác, chống cục bộ địa phương, bè phái trong công tác cán bộ. Không ngừng học tập, tu dưỡng, rèn luyện, trau dồi đạo đức cách mạng, mẫu mực về nhân cách, lối sống; cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư; trung thực, giản dị, thẳng thắn, chân thành; không tham nhũng, không bị chi phối bởi lợi ích nhóm, không để người nhà, người thân lợi dụng vị trí công tác để vụ lợi. Nghiêm túc tự phê bình và phê bình, thấy đúng phải cương quyết bảo vệ, thấy sai phải quyết liệt đấu tranh.

Để thực hiện tốt ba nội dung quan trọng trên, rất cần đề cao cơ chế kiểm tra, giám sát việc thực hiện Chỉ thị. Kết luận số 01-KL/TW nhấn mạnh việc coi trọng công tác kiểm tra, giám sát việc thực hiện Chỉ thị số 05, nhằm cảnh tỉnh, cảnh báo, phát hiện từ sớm, kịp thời ngăn chặn vi phạm kỷ luật Đảng, pháp luật của Nhà nước, bảo đảm cho việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh được thực hiện nghiêm túc, hiệu quả, thực chất.

Phát huy vai trò giám sát của các cơ quan dân cử, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp, các tổ chức chính trị-xã hội, báo chí và nhân dân đối với

cán bộ, đảng viên trong thực hiện quy định nêu gương. Có những quy định cụ thể về việc xử lý kiên quyết, nghiêm minh các tổ chức đảng và cán bộ, đảng viên vi phạm. Nhưng đồng thời cũng cần có sự khen thưởng, biểu dương, động viên kịp thời những mô hình hay, các điển hình tiên tiến, tấm gương tiêu biểu.

“Học tập và làm theo tấm gương tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh” là cuộc vận động được thực hiện thường xuyên qua nhiều thế hệ. Trọng điểm của cuộc vận động này không chỉ dừng lại ở nâng cao nhận thức mà phải chuyển từ nhận thức sang hành động, tức là thực hành và làm theo tấm gương đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Nếu chỉ là học Hồ Chí Minh, nghiên cứu về Người thì mới là điều kiện cần, phải làm theo tấm gương đạo đức của Người mới là điều kiện đủ, cần nêu gương trong cán bộ, đảng viên và nhân dân với nhiều hoạt động thiết thực, những cách làm mới, sáng tạo, nhằm có sự chuyển biến mạnh mẽ, tích cực, có sức lan tỏa trong Đảng và toàn xã hội.

1,2. Xem: Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb CTQG, H, 2011, tr. 322, 320

3. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb CTQGST, H, 2021, T. I, tr. 183

4. <https://thuvienphapluat.vn/van-ban/Van-hoa-Xa-hoi/Ket-luan-01-KL-TW-2021-tiep-tuc-thuc-hien-Chi-thi-05-CT-TW-474643.aspx>; Ban Chấp hành Trung ương: *Kết luận 01-KL/TW về “Tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW, ngày 15-5-2016 của Bộ Chính trị khóa XII về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”*, H, ngày 18-5-2021.